Gemeente Amsterdam

Stad in Balans 2018-2022

Naar een nieuw evenwicht tussen leefbaarheid en gastvrijheid

Ambitie: Het college wil een nieuw evenwicht vinden tussen bezoekers enerzijds en bewoners anderzijds. Een nieuw evenwicht tussen leefbaarheid en gastvrijheid. De bezoeker is welkom, maar de bewoner staat centraal.

Stad in Balans 2018-2022

Naar een nieuw evenwicht tussen leefbaarheid en gastvrijheid

Inhoud

1 Inleiding 5

2 Een Stad in Balans: groei met behoud van leefbaarheid 6

3 Ambitie, doelen en maatregelen 8
Ambitie en doelen 8
Maatregelen 8
1. Minder overlast 10
2. Aantrekkelijke functiemenging 14
3. Meer ruimte op straat en op het water 17
4. Betere financiële balans bezoekerseconomie 21
5. Duurzame recreatie en voorzieningen 23
6. Spreiden van bezoekers 26

4 Samenwerking 29
Bewoners 29
Ondernemers 29
Overheden 30
Kennisinstellingen 30

5 Communicatie 31
Bewonerscommunicatie 31
Communicatie naar bezoekers 31

6 Onderzoek en rapportage 32
Onderzoek 32
Voortgangsrapportage 32

7 Juridische en financiële voorwaarden 32

8 Bestuurlijke organisatie 33

Bijlage I Begrippen 34

Bijlage II Facts & Figures 35

Inleiding

In het coalitieakkoord van mei 2018 'Een nieuwe lente en een nieuw geluid' spreekt de coalitie in het hoofdstuk Balans in de Stad de ambitie uit om te komen tot een nieuw evenwicht waarin bewoners centraal staan en bezoekers welkom blijven: *"Toerisme hoort bij het internationale karakter van Amsterdam en dat moeten we blijven koesteren. Maar tegelijkertijd worden de positieve kanten van het toerisme, als werkgelegenheid en inkomsten voor de stad, steeds meer overschaduwd door negatieve gevolgen. Overlast, drukte en afval maken dat de leefbaarheid van sommige buurten ernstig onder druk staat."* In het Uitvoeringsprogramma, gepresenteerd bij de behandeling van de Begroting 2019, wordt de ambitie om tot een nieuw evenwicht te komen nader uitgewerkt.

Het programma Stad in Balans is een uitwerking van de bestuurlijke ambities dat alle afzonderlijke doelen en maatregelen uit het coalitieakkoord voor de periode 2018-2022 bundelt. De gemeenteraad ontvangt halfjaarlijks een rapportage met daarin de voortgang van de doelen en maatregelen. Gedurende de looptijd wordt het programma doorlopend aangevuld met nieuwe inzichten, maatregelen, moties en initiatiefvoorstellen.

Het programma Stad in Balans coördineert, brengt samen, verbindt, structureert en rapporteert. De operationele uitwerking gebeurt in de verschillende betrokken beleidsportefeuilles. Om de voortgang te monitoren vinden diverse onderzoeken plaats, waaronder het onderzoek naar de toeristische draagkracht van buurten, zoals staat vermeld in het coalitieakkoord.

Initiatiefvoorstellen, amendementen en moties van de gemeenteraad verstevigen Stad in Balans, evenals de afstemming en samenwerking met de regionale partners, actualiteiten en voortschrijdend inzicht. Het programma is complementair aan de gebiedsplannen en geeft uitwerking aan de gebiedsagenda's.

2. Een Stad in Balans: groei met behoud van leefbaarheid

Groeiende stad

Amsterdam is een wereldstad met een rijke historie, veel internationale bedrijven en een uitstekend cultureel aanbod. Tegelijkertijd is Amsterdam een stad waar mensen zich, dankzij de schaal en het open en vrijzinnige karakter, goed thuis voelen en een binding hebben met hun buurt en leefomgeving. Dit maakt Amsterdam niet alleen een economisch succesvolle stad, maar ook een fijne plek om te wonen, werken en bezoeken. De aantrekkingskracht van Amsterdam brengt de bewoners economische groei en werkgelegenheid. De stad trekt de afgelopen jaren echter zo veel mensen, dat de leefbaarheid in druk bezochte gebieden afneemt en sommige buurten in populaire gebieden hun identiteit dreigen te verliezen.

Dat Amsterdam verandert is niet vreemd. De stad ontwikkelt zich doorlopend. Soms gebeurt dat zoals gepland, maar vaak ook betreft het ontwikkelingen waar een stad weinig invloed op heeft. Op dit moment zijn twee belangrijke ontwikkelingen zichtbaar en voelbaar: de groei van het toerisme en de toenemende populariteit van de stad bij bezoekers, bedrijven én bewoners. Dit is geen Amsterdams fenomeen. Vergelijkbare ontwikkelingen doen zich voor in steden als Barcelona, Lissabon, Berlijn, Praag en Dubrovnik.

Steeds meer mensen in Europa en de wereld zijn in de gelegenheid stedentrips en verre reizen te maken. De groep mensen met én geld én vrije tijd neemt aanzienlijk toe. Vervoer, waaronder vliegen, wordt bovendien steeds goedkoper. De ontwikkeling van online boekingen en nieuwe mogelijkheden zoals vakantieverhuurplatforms zorgen voor een groter en toegankelijk aanbod[1].

En Amsterdam is populair. Dat is niet te stoppen. Veel mensen willen in de stad wonen, bedrijven vestigen zich hier graag en de stad is een aantrekkelijke bestemming voor bezoekers. Dat komt terug in een groeiend aantal banen in de toeristische sector en een divers cultureel en culinair aanbod. Maar de aantrekkelijkheid van de stad bij bewoners, bedrijven en bezoekers leidt ook tot schaarste op de woning- en kantorenmarkt waardoor de prijzen stijgen, de toename van vakantieverhuur, volle straten en, in bepaalde delen van de stad, het ontstaan van een eentonig winkelaanbod dat vooral gericht is op bezoekers.

In Amsterdam knellen deze ontwikkelingen soms met het vrijzinnige, open en internationale karakter. Soms knelt het letterlijk, bijvoorbeeld als te veel mensen door een steeg op de Wallen willen lopen. Of als op het fietspad een fietsfile ontstaat. Soms ontstaat er onvrede in een buurt, bijvoorbeeld als bewoners lijden onder de geluidsoverlast van toeristen die een appartement huren via een vakantieverhuurplatform. Of als Amsterdammers aangeven dat ze zich vervreemd voelen van hun eigen buurt. Het is daarom noodzakelijk om scherpe keuzes te maken, zodat

Amsterdam de stad blijft waar Amsterdammers zich thuis voelen.

Het stadsbestuur pakt de keerzijde van groei aan. Zo gelden er een hotelstop in een groot deel van de stad en strenge regels voor vakantieverhuur. In het centrum mogen geen nieuwe toeristenwinkels komen, touringcars verdwijnen stap voor stap uit het centrum, bedrijfsmatig pretvervoer als de fietstaxi wordt gereguleerd en schoonmaak, handhaving en politie zijn extra actief in de drukke uitgaansgebieden. Het bezoek aan de stad groeit echter zo snel, dat nog drastischer maatregelen nodig zijn.

Stad in Balans: evenwicht tussen leefbaarheid en gastvrijheid

Bezoekers zullen hoe dan ook naar Amsterdam blijven komen. De groei gaat door. En Amsterdam moet een vrijzinnige, open en internationale stad blijven. Waar het goed leven is. Daarom is het nodig dat een nieuw evenwicht gevonden wordt tussen bezoekers enerzijds en bewoners anderzijds. Een nieuw evenwicht tussen leefbaarheid en gastvrijheid.

Om dat nieuwe evenwicht te vinden, is het nodig de leefbaarheid voor bewoners weer voorop te zetten. De overlast van bezoekers en feestvierders harder aan te pakken. Want hoe gastvrij kun je blijven als je portiek regelmatig wordt ondergekotst? Als je niet kunt slapen omdat het lawaai vanaf het water je slaapkamer in dreunt? Amsterdam is open en vrijzinnig, maar dat wil niet zeggen dat hier alles kan en mag. Vrijheid is geen vrijbrief voor overlast en ongewenst gedrag dat ten koste gaat van de leefbaarheid in buurten.

Sommige Amsterdammers betalen een hoge prijs voor de groeiende stad. Daarom is het nodig drukke gebieden te ontlasten. Het winkel- en voorzieningenaanbod niet te laten domineren door toeristische trekkers en ervoor te zorgen dat woningen ook echt gebruikt worden om in te wonen. Hierbij gelden geen taboes. Het college doet wat nodig en mogelijk is om een aantrekkelijke stad voor alle Amsterdammers te blijven.

Een nieuw evenwicht vinden vraagt ook iets van de manier waarop wordt omgegaan met bezoek en recreatie. Dat moet verantwoord gebeuren. In de ecologische betekenis proberen we ervoor te zorgen dat de verkeersstromen naar onze stad het milieu zo min mogelijk belasten. Of dat nu een touringcar of een cruiseschip is. Organisatoren van festivals moeten hun evenement zo duurzaam mogelijk organiseren. Bezoekers aan de stad gaan een grotere financiële bijdrage leveren. En bezoekers worden verleid om naar minder drukke gebieden te gaan.

Dat de stad de komende jaren groeit, verandert en nog drukker wordt is een feit. Het college zet zich daarom in voor een nieuw evenwicht tussen bezoekers en bewoners. Dit kan het college niet alleen, maar gebeurt samen met Amsterdammers, ondernemers en bezoekers. Dat vraagt van iedereen een flinke inspanning, een open blik en het vermogen om verder te kijken dan de korte termijn.

[1] 'Overtourism'? Understanding and managing urban tourism growth beyond perceptions, UNWTO et al. (2019)

3. Ambitie, doelen en maatregelen

Ambitie en doelen

De ambitie van Stad in Balans is een nieuw evenwicht te vinden tussen bezoekers enerzijds en bewoners anderzijds. Een nieuw evenwicht tussen leefbaarheid en gastvrijheid. De bezoeker is welkom, maar de bewoner staat centraal.

Om deze ambitie waar te maken werkt Stad in Balans vanuit twee pijlers aan zes doelen. Dit zijn de doelen die de komende jaren centraal staan. Onder elk doel hangen operationele maatregelen, bijna zeventig in totaal.

Het overzicht hiernaast geeft een schematische weergave van de afbakening van Stad in Balans.

Maatregelen

De doelen geven aan wat we willen bereiken, de maatregelen geven aan wat daarvoor gaat gebeuren. Voor iedere maatregel is aangegeven wat qua uitvoering de planning is en wat de oorsprong van de maatregel is. Bij maatregelen waarvoor nog geen concrete planning beschikbaar is, wordt verwezen naar de (concept)nota van waaruit de maatregelen uitgevoerd gaan worden.

Stad in Balans

Doelen en aanpak

Naar een nieuw evenwicht tussen leefbaarheid en gastvrijheid

1 Minder Overlast

- Grenzen stellen en handhaven
- Verbeteren klachtenafhandeling
- Schonere straten
- Verminderen overlast op en om het water
- Communicatiecampagnes

2 Aantrekkelijke functiemenging

- Realiseren van diverser voorzieningenaanbod
- Groei overnachtingsaanbod beperken
- Overnachtingsaanbod upgraden

3 Meer ruimte op straat en op het water

- Verminderen druk openbare ruimte
- Amsterdam autoluw
- Verminderen touringcars en vrachtwagens
- Verminderen overlast taxi's
- Tegengaan van overcrowding
- Terugdringen pretvervoer op water en land

4 Betere financiële balans bezoekerseconomie

- Eerlijker beprijzen gebruik van de stad voor bezoek en recreatie

5 Duurzame recreatie en voorzieningen

- Verduurzamen vervoer
- Verduurzamen vrijetijdsvoorzieningen

6 Spreiden van bezoekers

- Verplaatsen van publiekstrekkers naar perifere locaties
- Bezoekers verleiden naar minder drukke gebieden
- Reguleren van festivals
- Uitbreiden van groen

1. Minder overlast

Het toenemende bezoek aan de stad brengt overlast met zich mee: overlast van (groepen) personen die zich schuldig maken aan lawaai, openbaar dronkenschap, vervuiling en wildplassen. De overlast is het grootst op locaties die bekend staan om hun aantrekkingskracht op bezoekers, zoals de Wallen en de uitgaanspleinen. Dit maakt dat de leefbaarheid van deze buurten onder druk staat, dat bewoners zich vervreemd voelen en dat Amsterdammers bepaalde buurten mijden.

Het college wil dat het leefklimaat voor bewoners op hetzelfde niveau blijft of verbetert, ondanks het toenemende bezoek. Daarom worden activiteiten die overlastgevend gedrag in de hand werken, waar mogelijk uit de stad geweerd. Daarnaast wordt goed gedrag gestimuleerd, door communicatiecampagnes in drukke gebieden en door bijvoorbeeld te zorgen voor voldoende afvalbakken en goede reiniging. In een schone stad zal een bezoeker eerder nadenken voordat hij zijn afval achterlaat. Personen die zich niet aan de regels houden, kunnen een flinke boete krijgen. Handhaving blijft daarom een belangrijk sluitstuk in de keten.

Maatregelen

1. Minder overlast

	Wat	Start	Gereed	Oorsprong
	Grenzen stellen en handhaven			
1.01	**Maatregelenpakket Binnenstad - Wallen, Rembrandtplein en Leidseplein** In dit plan wordt een samenhangende aanpak van de veiligheid en leefbaarheid voor de binnenstad (met focus op uitgaanspleinen en de Wallen) uiteengezet, met maatregelen op korte en middellange termijn. Relevante onderdelen zijn o.a. inzet handhaving en hosts, inrichting en beheer openbare ruimte, crowd management, overlast taxivervoer rondom de uitgaansgebieden en samenwerking met ondernemers.		Q1 2019	Nieuw beleid
1.02	**Invoering vergunningsstelsel naar Rotterdams model** Bij signalen van ondermijning kan de burgemeester met een aanwijzingsbesluit een gebied, straat, pand of branche aanwijzen voor een tijdelijke vergunningplicht.	2019		Nieuw beleid
1.03	**Opstellen dashboard ondermijning** Opstellen van een dashboard waarin o.b.v. datakoppeling en analysemodellen ondermijning kan worden voorspeld.	2019		Doorontwikkeling bestaand beleid
1.04	**Opstellen scenario's prostitutiebeleid** In deze scenario's zal ook aandacht zijn voor de drukte in de binnenstad en de wensen van sekswerkers om bijvoorbeeld respectloze bejegening en andere vormen van overlast tegen te gaan.		Q2 2019	Nieuw beleid
1.05	**Uitbreiden pilot mobiel pinnen van bestuurlijke boetes** Op basis van de evaluatie (eind 2018) wordt besloten of dit middel stadsbreed wordt ingevoerd.		15-1-19	Bestaand beleid
1.06	**Uitvoeren Actieplan Geluid** In het actieplan wordt aandacht besteed aan álle geluidbronnen in de stad o.a. toerisme, horeca, evenementen en pleziervaart.	Q1 2019	2023	Bestaand beleid
1.07	**Bewegende reclame zo veel mogelijk weren uit de stad** In de binnenstad, op het Stationsplein en het Damrak, op uitgaanspleinen, stations en in winkelcentra mogen geen videoreclames meer worden getoond op digitale schermen. Alleen in noodsituaties en tijdens drukke manifestaties zijn videobeelden op straat toegestaan om mensen aanwijzingen te geven.		Q2 2019	Coalitieakkoord

1. Minder overlast

	Wat	Start	Gereed	Oorsprong
	Verbeteren dienstverlening			
1.08	**Meldingen overlast en vervuiling beter opvolgen** Inrichten 24-uurs Actie Service Centrum, ontwikkelen/aanpassen/koppelen informatiesystemen en doorvoeren stadsbrede ketenprocessen voor opvolgen meldingen overlast openbare ruimte.	Q3 2018	Q4 2020	Doorontwik-keling bestaand beleid
	Schonere straten			
1.09	**Opstellen masterplan handhaving en reiniging** Het masterplan Handhaving en Reiniging 2020-2022 is in ambtelijke voorbereiding. Het plan zal maatregelen bevatten op het gebied van veiligheid en overlast, schoon en verkeer & mobiliteit (inclusief water).	Q4 2018	Q2 2019	Coalitieakkoord
1.10	**Uitbreiden aantal afvalbakken** Voor 2019 is plaatsing van +/- 180 bakken begroot. Er wordt gewerkt aan nieuwe plaatsingsrichtlijnen (kort beleidskader) voor groene bakken.	2019		Doorontwik-keling bestaand beleid
	Verminderen overlast op en om het water			
1.11	**Communicatiecampagne grachten** Voorgesteld wordt om met gerichte gedragsbeïnvloeding te bevorderen dat gebruikers van de grachten weten wat de regels zijn en welke boetes er gelden.	Nota Varen		Nieuw beleid
1.12	**Nachtsluiting op het water instellen** Voorgesteld wordt om de overlast die bewoners in de nacht ervaren, tegen te gaan door in het komend vaarseizoen een nachtsluiting (23.00 - 7.00 uur) in te stellen.	Nota Varen		Nieuw beleid
1.13	**Overlast op- en afstaplocaties aanpakken** Voorgesteld wordt om in 2019 te onderzoeken of er tijdelijk een alternatieve opstaplocatie kan worden ontwikkeld op een bewonersluwe locatie. En er wordt gekeken naar de inzet van stewards, extra handhaving en gedragsbeïnvloeding.	Nota Varen		Nieuw beleid

	Wat	Start	Gereed	Oorsprong
1.14	**Overmatig alcoholgebruik op en om het water tegengaan** In het tweede kwartaal 2019 moet duidelijk zijn of het voldoende is om de gemeentelijke regelgeving hiervoor aan te passen of dat een aanpassing van de landelijke horecaregelgeving nodig is	Nota Varen		Coalitieakkoord
1.15	**Versterking handhaving** Voorgesteld wordt om komend vaarseizoen de handhaving verder te intensiveren. De prioriteit van de handhaving ligt bij: 1. Verhogen van de pakkans door gerichte handhavingsacties 2. Verminderen van de illegale vaart. 3. Borgen van de veiligheid op het water.	Nota Varen		Coalitieakkoord
	Communicatiecampagnes			
1.16	**Enjoy & Respect campagne voortzetten/uitvoeren** Gedragscampagne die jonge, mannelijke bezoekers uit NL en UK bewust maakt van gewenst en ongewenst gedrag op straat in de uitgaansgebieden.	Q2 2018	Q4 2019 e.v.	Bestaand beleid
1.17	**I live here campagne voortzetten/uitvoeren** Campagne, geïnitieerd en mede-ontwikkeld door bewoners uit het Wallengebied, die bezoekers bewust maakt dat er op de Wallen ook gewoond wordt.	Q3 2018	2019 e.v.	Bestaand beleid
1.18	**Informatiecampagnes uitvoeren** Campagnes gericht op het informeren van publiek in uitgaansgebieden over geldende regels zoals het alcoholverbod in de openbare ruimte.	11-12-2018	continu	Nieuw beleid

2. Aantrekkelijke functiemenging

Het college streeft naar een meer gevarieerde en aantrekkelijke functiemenging voor bewoners die past bij de functie van het gebied als woonbuurt. In Amsterdam heeft elke buurt haar eigen karakter waarmee buurtbewoners zich verbonden voelen. Door het toenemende aantal winkels dat zich primair op bezoekers richt, wordt het voorzieningenaanbod voor bewoners minder aantrekkelijk. Daar komt de toenemende vakantieverhuur van woningen bovenop waardoor de sociale cohesie wordt aangetast.

De straatgerichte aanpak winkeldiversiteit, in samenwerking met ondernemers en vastgoedeigenaren, wordt uitgebreid. Ook de aangekondigde maatregelen voor de aanpak van frauduleuze winkels en horecazaken zullen effect hebben op de eenzijdigheid van het voorzieningenaanbod in bepaalde buurten. Regelgeving en handhaving voor vakantieverhuur wordt nog verder aangescherpt en de kwaliteit van hotels en hostels wordt verbeterd.

Maatregelen

2. Aantrekkelijke functiemenging

	Wat	Start	Gereed	Oorsprong
	Realiseren van diverser voorzieningenaanbod			
2.01	**Straatgerichte aanpak diversiteit winkelaanbod door samenwerking met vastgoedeigenaren en ondernemers** In deze aanpak worden verschillende instrumenten ingezet, bijvoorbeeld het formuleren van een gezamenlijke straatvisie met een brancheringsplan.	continu	continu	Bestaand beleid
2.02	**Uitbreiden van de straatgerichte aanpak diversiteit winkelaanbod naar West, Zuid en Oost** Onderzocht wordt of in een aantal gebieden in Zuid, Oost en West ook sprake is van toeristificering (factsheets). Zo ja, dan kan ook voor deze gebieden de straatgerichte aanpak winkeldiversiteit worden ingesteld.	Q1 2019	n.n.b.	Doorontwikkeling bestaand beleid
2.03	**Onderzoeken hoe de komst van grote ketens in het centrum kan worden gemaximeerd** Er wordt gestart met een probleemanalyse. Als een probleem wordt gesignaleerd dat aanknopingspunten biedt om vanuit het ruimtelijk instrumentarium te bestrijden, zal worden onderzocht of en hoe dit kan.		Q1 2019	Coalitieakkoord
2.04	**Verbeteren branchering warenmarkten** Na vaststelling van beleidsregels door het college zullen de dagelijkse besturen de inrichtingsbesluiten en marktreglementen aanpassen (op voorstel van EZ, Marktbureau en stadsdeelorganisatie). Hierin wordt de motie meegenomen waarin de raad vraagt om in de uitwerking van de marktvisie instrumenten te ontwikkelen om toeristische kramen tegen te gaan.	Q4 2018	Q2 2023	Nieuw beleid
2.05	**Behoud van historische vaartuigen op het water** Voorgesteld wordt om met de inzet van het welstandsbeleid en bij verdeling van de vergunningen te kijken naar het behoud van diversiteit.	Nota Varen		Nieuw beleid

2. Aantrekkelijke functiemenging

	Wat	Start	Gereed	Oorsprong
	Groei overnachtingsaanbod beperken HOTEL			
2.06	**Overnachtingsbeleid evalueren** De evaluatie van het overnachtingsbeleid moet zichtbaar maken of het huidige restrictieve beleid effectief is.		Q1 2019	Coalitieakkoord
2.07	**Onderzoeken nul dagengebieden vakantieverhuur in drukke gebieden** Conform coalitieakkoord wordt onderzocht of een verbod op vakantieverhuur mogelijk is in buurten waar de balans is verstoord. Waarschijnlijk wordt dit onderzoek als eerste uitgevoerd voor het Wallengebied.	Q1 2019	n.n.b.	Coalitieakkoord
2.08	**Continueren handhaven illegale toeristische verhuur van woonruimte** Handhaving wordt gecontinueerd en betreft het oppakken van meldingen Zoeklicht, het sluiten van illegale hotels, digitaal rechercheren en andere technieken die de handhaving versterken.	continu	continu	Coalitieakkoord
2.09	**Invoeren volumebeleid B&B op basis van vergunningen** Het college voert een capaciteitsbeleid in voor B&B. Dit wordt gerealiseerd door in de Huisvestingsverordening een vergunning voor B&B op te nemen met maximale aantallen B&B's per gebied ('quota').	1 jan 2020		Coalitieakkoord
	Overnachtingsaanbod upgraden ★★★★☆			
2.10	**Kwaliteitsverbetering hotels en hostels stimuleren** 1. Uitvoeren van kwaliteitstoets 2. Uitvoeren regeling 'nieuw voor oud' 3. Voor kwaliteitsverbetering van bestaande hotels wordt gedacht aan de invoering van een hotelvergunning. De burgemeester heeft een voorstel in het college gebracht en start met een pilot.	continu	continu	Bestaand beleid

3. Meer ruimte op straat en op het water

Amsterdam heeft een van de best bewaarde historische binnensteden van Europa. Door de groei van de stad maken steeds meer mensen gebruik van de openbare ruimte. Deze ruimte is beperkt vanwege de historische stedenbouwkundige structuur van de stad die niet is ontworpen voor zo veel verkeersbewegingen. De vele auto's, touringcars, taxi's, fietsers en voetgangers maken dat het op bepaalde plekken vaak onaangenaam druk is. Dit creëert onveilige situaties en zet het leefklimaat onder druk. De groei van het aantal bezoekers zien we ook terug op het water. Dit beïnvloedt de leefbaarheid, het milieu, de vlotte en veilige doorvaart en de kwaliteit van de grachten als historisch erfgoed.

Het college wil meer ruimte creëren op straat en op het water om de stad aangenamer en veiliger te maken. Er komen maatregelen om het aantal taxi's, touringcars en vuilniswagens in de stad te verminderen en uitgangspunten voor het beprijzen ervan. Anderzijds wordt de ruimte díe er is slimmer benut. Autoparkeerplaatsen verdwijnen ten gunste van groen, fietsers en voetgangers, en (technologische) maatregelen worden getroffen om verkeersstromen beter te beheersen. Geluidsoverlast op en om het water en illegale verhuur van boten wordt aangepakt[2].

[2] De Nota Varen is tot 6 februari 2019 vrijgegeven voor inspraak en is dus (evenals de maatregelen) nog niet definitief.

Maatregelen

3. Meer ruimte op straat en op het water

	Wat	Start	Gereed	Oorsprong
	Verminderen druk openbare ruimte			
3.01	**Uitvoeren bestuursopdracht 'gebiedsgericht beleid voor commerciële activiteiten in de openbare ruimte'** Acties betreffen het ontwikkelen van gebiedsgericht beleid voor commerciële activiteiten in de openbare ruimte en het formuleren van uitgangspunten voor het beprijzen van commerciële activiteiten in de openbare ruimte.	2018	Q2 2019	Nieuw beleid
3.02	**Vergunningsplicht toeristengidsen uitbreiden naar buiten het Wallengebied** Onderzoek naar uitbreiding van ontheffingsstelsel.	2016	2020	Coalitieakkoord
3.03	**Opstellen nieuw terrassenbeleid** Uitwerken als onderdeel van de bestuursopdracht 'gebiedsgericht horeca- en terrassenbeleid'.	Q3 2018	Q4 2019	Nieuw beleid
3.04	**Uitvoeren Meerjarenplan Fiets 2017-2022** Acties gericht op verbeteren doorstroming fietsverkeer, meer fietsparkeerplekken met aandacht voor ruimte op de stoep, gedragsaanpak fietsers en verbeteren handhaving fietsparkeren.	2017	2022	Doorontwik-keling bestaand beleid
	Amsterdam Autoluw			
3.05	**Ontwikkelen Agenda Amsterdam Autoluw** Ontwikkelen Agenda Amsterdam Autoluw in samenspraak met relevante partijen in en buiten de stad.	Q4 2018	Q4 2019	Coalitieakkoord
3.06	**Meer ruimte maken voor voetgangers, fietsers, openbaar vervoer, verblijven en noodzakelijke voorzieningen zoals afvalcontainers en laad- en losplekken** Voorbeelden van acties om ruimte te maken zijn het opheffen van 7.000 tot 10.000 parkeerplaatsen op straat, minder parkeervergunningen, verhogen parkeertarieven, meer 30 km-wegen, zo veel mogelijk weren van touringcars uit Centrum, weren groot en zwaar verkeer in de binnenstad.	Q3 2018	2025	Coalitieakkoord
3.07	**Gebiedsspecifieke inrichting verkeer en parkeren** Per gebied wordt besloten over passende verkeers- en parkeermaatregelen en nieuwe inrichting.	2019	2025	Nieuw beleid
3.08	**Innovatieve regulering en handhaving** Regulering en handhaving wordt zo slim en zo simpel mogelijk gemaakt, o.a. met behulp van sensoren en camera's.	2019	2025	Nieuw beleid

	Wat	Start	Gereed	Oorsprong
	Verminderen touringcars en vrachtwagens			
3.09	**Uitvoeren pilot 9 straatjes** Met een Europese aanbesteding zal de gemeente het inzamelen van bedrijfs- en huishoudelijk afval in het gebied op de markt zetten. Hiermee gaat o.a. het aantal zware vuilniswagens in het gebied naar beneden en wordt de hoeveelheid afval op straat verminderd.	1-8-2019	2024	Bestaand beleid
3.10	**Uitwerking visie overstaplocaties** Momenteel wordt een visie uitgewerkt m.b.t. overstaplocaties tussen touringcar en rondvaart/ rivier- en zeecruise.	lopend	Q3 2019	Bestaand beleid
3.11	**Realisatie Transferpunt Touringcar Rondvaart (TTR)** Er komt een transferplek van de touringcar naar rondvaartboten. Deze wordt gebouwd buiten het centrum. Deze actie vloeit voort uit het Touringcar Transitieplan centrum en de Watervisie.	lopend		Bestaand beleid
3.12	**Minder touringcars binnen de A10 en beneden het IJ** Er komt een nieuw transitieplan om touringcars zoveel mogelijk te weren uit het gebied binnen de A10 beneden het IJ. Hiervoor worden o.a. verplichte locaties en routes aangewezen en de milieuzone aangescherpt.	Q3 2019	Q1 2022	Coalitieakkoord
	Verminderen overlast taxi's			
3.13	**Uitbreiden OV-aanbod naar de nacht** Er worden afspraken gemaakt met Vervoersregio en vervoerders over nachtelijke bediening van uitgaansgebieden en evenementenlocaties. En er wordt een onderzoek uitgevoerd naar eisen voor organisatoren van evenementen over bereikbaarheid van evenementenlocaties.	Q3 2019	Q1 2022	Nieuw beleid
3.14	**Ontwikkelen volumebeleid taxi's** Er komt een onderzoek naar de juridische en technische mogelijkheden voor dynamische toegang van taxi's in de stad. En er wordt digitale techniek ingezet voor selectieve gebiedstoegang, bijvoorbeeld op basis van uitstooteisen, beschikbare standplaatsruimte of taxivraag.	Q3 2019	Q1 2022	Coalitieakkoord

3. Meer ruimte op straat en op het water

	Wat	Start	Gereed	Oorsprong
	Tegengaan van overcrowding			
3.15	**Inzet technologische hulpmiddelen voor volumebeleid en beheersen verkeersstromen** Het structureel meten van aantallen en dichtheden van voetgangers op de Wallen door middel van slimme meetsystemen (Crowdmonitoringssysteem Amsterdam - CMSA)	2018-2019	2022	Coalitieakkoord
3.16	**Ontwikkelen, inzetten en evalueren crowdmanagementscenario's** Het ontwikkelen, inzetten en evalueren van crowdmanagementscenario's voor de Wallen i.s.m. Centrum, Toezicht & Handhaving en Politie. De scenario's hebben als doel overcrowding tegen te gaan en de doorstroming op bepaalde plekken te vergroten.	Q2 2018	continu	Doorontwik-keling bestaand beleid
	Terugdringen pretvervoer op water en land			
3.17	**Aanscherping van het beleid voor alternatief personenvervoer** Stopzetten vergunningverlening voor het op of aan de weg aanbieden van alternatief personenvervoer (paarden-koetsen, fietstaxi's en elektrische voertuigen zoals tuktuk). Er vindt nader onderzoek plaats of ook de belmarkt voor deze vormen van alternatief personenvervoer verder gereguleerd kan worden.	1-4-2020	continu	Coalitieakkoord
3.18	**Aanscherping vignetbeleid pleziervaart** Voorgesteld wordt om bewoners met een vaartuig in aanmerking te laten komen voor een jaarvergunning. Mensen die Amsterdam met hun eigen boot willen bezoeken, vragen een dagkaart aan. Voorgesteld wordt om het aantal vignetten te maximeren en de prijs te verhogen.	Nota Varen		Nieuw beleid
3.19	**Grenzen aan groei passagiersvaart** Voorgesteld wordt om een vergunningenstelstel met vergunningenplafond per segment in te stellen.	Nota Varen		Nieuw beleid
3.20	**Verbod 12+ opvarenden** Voorgesteld wordt om het komend vaarseizoen het varen met meer dan 12 opvarenden te verbieden.	Nota Varen		Nieuw beleid

4. Betere financiële balans bezoekerseconomie

Uit onderzoek van SEO[3] blijkt dat Amsterdam in 2016 zo'n 18 miljoen bezoekers ontving die in totaal 6,3 miljard euro uitgaven in de stad. Circa de helft van het totaal aantal bezoekers kwam uit het buitenland. De bezoekers brengen economische groei en werkgelegenheid. Maar het toenemende aantal bezoekers vraagt ook veel van de stad aan beheer, reiniging en handhaving. Daarom wil het college het bezoek aan de stad eerlijker beprijzen. Dit brengt een betere balans in de kosten en baten van de bezoekerseconomie.

[3] SEO: Impact van de bezoekerseconomie op Amsterdam, oktober 2017

Maatregelen

4. Betere financiële balans bezoekerseconomie

	Wat	Start	Gereed	Oorsprong
	Eerlijker beprijzen gebruik van de stad voor bezoek en recreatie			
4.01	**Verhogen toeristenbelasting** Het tarief toeristenbelasting wordt met ingang van 2019 verhoogd naar 7% voor alle aanbieders in de stad. In 2020 wordt - na afstemming met de branche - de systematiek toeristenbelasting herzien en ingevoerd.	Q3 2018	2019 (Q4)	Coalitieakkoord
4.02	**Onderzoek naar invoering VMR op gidsgroepen** Het onderzoek naar de invoering van VMR voor gidstours maakt onderdeel uit van een pakket aan maatregelen waarmee m.i.v. 2021 de bijdrage van bezoekers toeneemt.	Q1 2019	2019 (Q4)	Coalitieakkoord
4.03	**Onderzoek naar uitbreiding en verhoging VMR** De eventuele verhoging van van de tarieven VMR en eventuele uitbreiding van de heffing maakt onderdeel uit van een pakket aan maatregelen waarmee m.i.v. 2021 de bijdrage van bezoekers toeneemt.	Q1 2019	2019 (Q4)	Coalitieakkoord
4.04	**Herinvoeren reclamebelasting** Om het aantal reclame-uitingen in de openbare ruimte terug te dringen wordt met ingang van 2020 de reclamebelasting opnieuw ingevoerd.	Q3 2018	2019 (Q4)	Coalitieakkoord
4.05	**Voortzetten precario voor terrassen** Precario voor terrassen wordt voortgezet. Het college wil de opbrengsten vergroten en bij een nieuwe (gedifferentieerde) tariefstructuur de druk van terrassen op de openbare ruimte tot uitdrukking laten komen.	Q1 2019	2019 (Q4)	Coalitieakkoord
4.06	**Hogere beprijzing gebruik van water en wal** Voorgesteld wordt leges en kosten van vignetten voor plezier- en passagiersvaart te verhogen. Ook wordt voorgesteld te onderzoeken of de precariobelasting voor de ligplaatsen van de rondvaartboten wenselijk is.	Nota Varen		Nieuw beleid

5. Duurzame recreatie en voorzieningen

Steeds meer hotels, restaurants, theaters, congreslocaties en evenementen in Amsterdam voeren een duurzame bedrijfsvoering. Dat is een ontwikkeling die het college wil doorzetten. Om de ecologische voetafdruk van de bezoeker verder te verkleinen, zet het college in op stimuleren van duurzame festivals, duurzaam vervoer, duurzame cruisevaart en elektrische taxi's en touringcars.

Maatregelen

5. Duurzame recreatie en voorzieningen

	Wat	Start	Gereed	Oorsprong
	Vervoer verduurzamen			
5.01	**Inzetten op beperken vakantieverkeer en korte vluchtafstanden Schiphol** Amsterdam bepleit conform coalitieakkoord bij het Rijk geen groei van het aantal vliegbewegingen op Schiphol tot 2023. Spoorcapaciteit dient verder op niveau te worden gebracht door middelen voor (regionaal) spoor naar de MRA te trekken. Verder intensiveren van internationale contacten en contacten met de vervoerders over het versnellen en verbeteren van internationale treinverbindingen (V&OR i.s.m. IB).	2019 (inbreng in Luchtvaart-nota)	n.n.b.	Coalitieakkoord
5.02	**Duurzame zeecruise stimuleren** In de regionale Beleidsnota Zeecruise in het NZKG worden duurzaamheidambities opgenomen waaraan de zeecruise binnen een te bepalen termijn moet voldoen.	Beleidsnota zeecruise	Q4 2019 vaststellen beleid	Nieuw beleid
5.03	**Duurzame riviercruise stimuleren** Het Beleid Riviercruise 2020-2030 is in lijn met het conceptbeleid zee- en riviercruise 2020-2030. Een van de belangrijke hoofdpunten hierin is focus op duurzaamheid.	Beleidsnota riviercruise	Q2 2020 vaststellen beleid	Nieuw beleid
5.04	**Versnelde verduurzaming passagiersvaart** Voorgesteld wordt dat alle nieuwe passagiersvaartuigen per ingang van het nieuwe vergunningsstelsel in 2022 volledig uitstootvrij moeten varen (met mogelijk een overgangs- of ontheffingsbeleid voor historische vaartuigen). Vanaf 2025 moeten ook de ondersteunende voorzieningen uitstootvrij zijn.	Nota Varen	2022	Nieuw beleid
5.05	**Verduurzaming pleziervaart en goederenvervoer over water** De komende maanden werkt het college het plan voor de versnelde transitie naar uitstootvrije vaart verder uit (o.a. stimuleren van pleziervaart en goederenvervoer).	Nota Varen deel 2		Nieuw Beleid
5.06	**Stimuleren schoon, gezond en gedeeld vervoer** Stimuleren overstap naar andere vervoerswijzen door bijvoorbeeld te investeren in brede stoepen/fietspaden, schoon OV in stad en regio en het ontwikkelen van hubs voor parkeren, OV, goederenoverslag, deelmobiliteit.	2019	2025	Nieuw beleid
5.07	**Elektrificeren taxi's in Amsterdam** In de komende collegeperiode wordt via regulerende, stimulerende en faciliterende maatregelen gewerkt aan een uitstootvrije taxibranche met als doel alleen nog uitstootvrije taxi's in 2025.		2025	Doorontwik-keling bestaand beleid

	Wat	Start	Gereed	Oorsprong
	Vrijetijdsvoorzieningen verduurzamen			
5.08	**Opstellen visie op duurzaam toerisme** Het college stelt een visie op m.b.t. het verduurzamen van de toeristische sector en het bezoek aan Amsterdam. Daarin zal het verminderen van de ecologische footprint van bezoekers centraal staan.staan.	2019	Q4 2019	Aankondiging nieuw beleid
5.09	**Duurzame hotels stimuleren** De gemeente heeft een Koplopersgroep van 10 hotels opgericht. Zij onderzoeken manieren om tot een circulaire bedrijfsvoering te komen (verspilling, afval, energie, logistiek) en delen hun ervaringen. Ook is duurzaamheid één van de criteria in het overnachtingsbeleid.	2017	n.n.b.	Bestaand beleid
5.10	**Verduurzamen festivals** In 2020 moeten alle grote evenementen voldoen aan de criteria van de Richtlijn Duurzame Evenementen. Eisen voor vergunningverlening richten zich op energie, water, afval, mobiliteit en organisatie/communicatie.	Q1 2018	Q4 2020	Coalitieakkoord

6. Spreiden van bezoekers

Het aantal bezoekers aan Amsterdam is tussen 2005 en 2016 gestegen van 11 miljoen tot 18 miljoen (+ 64%). Bijna de helft van de bezoekers komt uit Nederland. Van alle buitenlandse gasten trok 37% naar Amsterdam.

Zowel op landelijk niveau als in de Metropoolregio Amsterdam (MRA) wordt samengewerkt om bezoekers te verleiden naar minder bekende plekken in de stad of daarbuiten te gaan. Op deze manier worden de bekende drukke plekken ontlast en kunnen ontwikkelbuurten en andere regio's mogelijk profiteren van de economische kansen. De komende jaren blijft dit een belangrijk doel. Amsterdam doet onderzoek naar de haalbaarheid van nieuwe publiekstrekkers op minder drukke locaties en het beter bereikbaar maken van potentiële publiekstrekkers.

Daarnaast wordt het overnachtingsbeleid (hotels, vakantie-verhuur, B&B's, cruiseschepen) integraal bekeken en heroverwogen om de groei van het aantal bedden af te remmen. Hierbij maakt Amsterdam afspraken met de regio om ongewenste waterbedeffecten te voorkomen.

De praktijk laat zien dat de effectiviteit van spreidings-beleid grenzen heeft. Door de sterke autonome groei van het toerisme zullen de bestaande hotspots een groot publiek blijven trekken.

Maatregelen

6. Spreiden van bezoekers

	Wat	Start	Gereed	Oorsprong
	Verplaatsen van publiekstrekkers naar perifere locaties			
6.01	**Onderzoeken mogelijkheden geografische spreiding cultuuraanbod** Er worden haalbaarheidsonderzoeken uitgevoerd naar de mogelijkheid van nieuwe grootstedelijke culturele voorzieningen op het Buikslotermeerplein, het gebied rond de Sloterplas en de ArenaPoort.	2019	2025	Coalitieakkoord
6.02	**Zoeken van een nieuwe locatie PTA voor grotere cruiseschepen** Eind 2019 dient de regionale beleidsnota voor de zeecruise in het NZKG beschikbaar te zijn voor besluitvorming. In lijn hiermee worden één of meerdere voorkeurslocatie(s) aangewezen voor een nieuwe terminal.	Beleidsnota Zeecruise	Q4 2019 vaststellen beleid	Coalitieakkoord
6.03	**Inzetten op kwaliteits- en spreidingstrategie riviercruise** Het Beleid Riviercruise 2020-2030 is in lijn met het conceptbeleid zee- en riviercruise 2020-2030. Belangrijke hoofdpunten hierin zijn het inzetten op een kwaliteits –en spreidingsstrategie en het onderzoeken van het maximaal aantal ligplaatsen en geschikte locaties in Amsterdam en in de regio (op de langere termijn).	Beleidsnota Riviercruise	Q2 2020 vaststellen beleid	Nieuw beleid
6.04	**Nieuwe locaties op- en afstappen en ligplaatsen** Voorgesteld wordt om de exclusieve rechten (de huur- en gebruikersovereenkomsten van de steigers op de zogenoemde A-locaties) te beëindigen.	Nota Varen		Coalitieakkoord
6.05	**Weren van commercieel verhuurde waterfietsen en sloepjes** Voorgesteld wordt om deze vorm van passagiersvaart van de drukste locaties in de stad weren en te bekijken welke routes of zones hiervoor ingesteld kunnen worden.	Nota Varen		Nieuw beleid
	Bezoekers verleiden naar minder drukke gebieden			
6.06	**Continueren 'Amsterdam bezoeken, Holland zien'** Internationaal marketingconcept voor het aantrekken van bezoekers naar de MRA.	2017	2020	Bestaand beleid
6.07	**Vaststellen regionaal ontwikkelingskader hotels MRA inclusief oprichting regionaal toetsteam** Nieuwe hotelinitiatieven dienen te voldoen aan criteria die de kwaliteit van de hotels moet stimuleren. Een van de criteria is het bijdragen aan spreiding. Amsterdam houdt haar eigen strengere beleidskader: het overnachtingsbeleid. Amsterdam maakt ook deel uit van het regionaal toetsteam.	Q1 2019	continu	Coalitieakkoord

6. Spreiden van bezoekers

	Wat	Start	Gereed	Oorsprong
6.08	**Citymarketing gericht op het spreiden van bezoekers** Amsterdam Marketing focust op gidsen van bewoners en bezoekers naar onbekende buurten in Amsterdam en naar de Metropoolregio (met focus op cultuur).	continu	continu	Coalitieakkoord
6.09	**Opstellen marketing- en promotieplan CycleSeeing** Vanuit het project CycleSeeing worden aantrekkelijke toeristische fietsroutes gecreëerd die het centrum van Amsterdam met de regio verbinden.	2019	2025	Doorontwik-keling bestaand beleid
	Reguleren van festivals			
6.10	**Spreiden van evenementen** Spreiding en begrenzing van evenementen wordt bepaald o.b.v. locatieprofielen. In de MRA wordt onderzocht of en op welke wijze spreiding op regionale schaal mogelijk is.	Q2 2018	Q4 2020	Bestaand beleid
6.11	**Opstellen parkenmonitor** De gemeente stelt een actueel groen- en bodemadvies beschikbaar aan evenementenorganisatoren. Hierin worden aandachtspunten en minimale beschermingsvereisten meegegeven op het gebied van flora, fauna en bodem om schade aan een park te voorkomen. Via evaluatie en monitoring van de evenementen wordt parkenkennis opgebouwd en uitgewisseld.	Q1 2018		Bestaand beleid
	Uitbreiden van groen			
6.12	**Groen en parken verbinden** Realiseren van netwerken van groene stadsstraten en groene verbindingen.	2019	2022	Coalitieakkoord
6.13	**Groen buiten de ring beter bereikbaar maken** Groenvisie (begin 2020 in de raad): verbinden van groen en het bereikbaar maken van groen.	2019		Coalitieakkoord

4. Samenwerking

Het college zet zich in voor een nieuw evenwicht tussen bewoners en bezoekers. Ook veel Amsterdammers, ondernemers, culturele en kennisinstellingen en andere overheden werken aan de opgave en hebben kennis en ideeën. Daarom is het belangrijk met elkaar in gesprek te blijven en waar mogelijk samen op te trekken.

Bewoners

De gesprekken met bewoners of bewonersorganisaties hebben als doel:

- Ophalen ideeën: wat zien bewoners als oplossingen die werken, wat werkt in hun ogen niet en wat missen zij nog in het beleid?
- Inzicht krijgen in hoe de communicatie van de gemeente over de groei en drukte overkomt en opgepakt moet worden.
- Vinger aan de pols houden: wat is de beleving van de drukte en overlast?

Bestuurders en ambtenaren voeren gesprekken met mensen uit het netwerk, zoals de Denktank Stad in Balans, Vereniging Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad, Amsterdam in Progress, Wij Amsterdam en individuele bewoners. Daarnaast vinden vanuit verschillende directies en stadsdelen themagebonden bijeenkomsten plaats om bewoners te betrekken bij het ontwikkelen van nieuw beleid, bijvoorbeeld over evenementenbeleid, fietsstraten en bezoekersbijdragen. Waar wenselijk wordt de reguliere agenda verbreed met een gesprek over Stad in Balans in den brede. Dit gebeurt bijvoorbeeld bij het Integraal Burgwallen Overleg (IBO) en diverse bewonersavonden of –panels.

Ondernemers

De overleggen met (vertegenwoordigers van) ondernemers hebben als doel:

- Horen van ondernemers over ervaringen met drukte en mogelijke oplossingsrichtingen.
- Informeren over de koers en de plannen van de gemeente voor de komende jaren.
- Toetsen of ondernemers zich hierin kunnen vinden en welke accenten zij belangrijk vinden.
- Aansporen en verleiden hun rol te pakken en hun achterban te informeren en te activeren.
- Activeren om met voorstellen te komen hoe zij kunnen bijdragen aan een nieuw evenwicht tussen de lusten en de lasten van vrije tijd en bezoek, tussen leefbaarheid en gastvrijheid.
- Inzicht krijgen in hoe communicatie van de gemeente over groei en drukte overkomt en opgepakt moet worden.

Vanuit het programma wordt overleg gevoerd met partijen uit het netwerk. Met de PACT partijen, bestaande uit Amsterdam City, Vereniging Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad en Koninklijke Horeca Nederland, vindt al regulier overleg plaats.

Er vindt tevens regulier overleg plaats in het kader van Centrum XL, een samenwerkingsverband van de gemeente, MKB afdeling Amsterdam, Koninklijke Horeca Nederland Amsterdam en Amsterdam City.

Een andere samenwerkingspartner is de publiek-private stichting Stichting amsterdam & partners. Zij draagt onder meer zorg voor de uitvoering van het spreidingsbeleid, onder andere via de campagne ‘Amsterdam Bezoeken, Holland Zien’. Deze en andere specifieke citymarketing-activiteiten voor de Metropoolregio Amsterdam zijn overigens sinds enkele jaren in lijn met de uitgangspunten van Stad in Balans. Dat betekent onder andere dat Stichting amsterdam & partners zich niet meer richt op het aantrekken van meer bezoekers.

Stichting amsterdam & partners is ook de organisator van het overleg met de Taskforce Toerisme. Hieraan nemen onder andere deel culturele instellingen, attracties, rondvaartrederijen, diamantairs en enkele hoteliers.

Via het Platform Veilig Ondernemen wordt publiek-privaat samengewerkt aan een veilig ondernemersklimaat. Naast de gemeente zijn de deelnemende partijen: Amstellandgemeenten, politie, OM en het georganiseerd bedrijfsleven (brancheorganisaties en ondernemers-verenigingen).

Daarnaast vinden gesprekken plaats met onder meer reisorganisaties, BIZ’en, ondernemersverenigingen in drukke gebieden (straatmanagers) en woningcorporaties. Vastgoedeigenaren, waaronder 1012 Inc. en NV Zeedijk, zijn een belangrijke groep om de diversiteit in het winkellandschap terug te brengen.

Overheden

Zowel bestuurlijk als ambtelijk vindt overleg plaats met andere overheden. De Metropoolregio Amsterdam (MRA) is hierin een belangrijke partner. De MRA is het samenwerkingsverband van 27 gemeenten en twee provincies. In de regionale Werkgroep Toerisme worden onder meer het spreidingsbeleid en de MRA Agenda Toerisme 2025 besproken.
De MRA heeft in 2017 de 'Strategische agenda toerisme in de MRA 2025' vastgesteld. De samenwerking richt zich op het opvangen van de groei door het ontlasten van drukke plekken en het spreiden over de regio van bezoekers. Daarmee worden ook economische voordelen als werkgelegenheid over de hele regio verspreid. De landelijke aanpak hiervan wordt uitgevoerd door het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC). Er wordt ook overleg gevoerd met de G4 en er is een constructieve samenwerking met het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Het ministerie is ook het portaal naar diverse EU-overleggen, zoals binnen de EU, OECD en UNWTO.

De politie is een belangrijke partner in het tegengaan van overlast en verbeteren van de leefbaarheid. Nauwe afstemming met onder andere Handhaving maakt de samenwerking zo efficiënt en effectief mogelijk.

Kennisinstellingen

Het programma Stad in Balans werkt samen met diverse kennisinstellingen waaronder de Hogeschool van Amsterdam, InHolland, NHTV Breda University en AMS.

Ook neemt het programma deel aan SCITHOS. SCITHOS staat voor Smart City Hospitality en is een samenwerking tussen de NHTV Breda University, de universiteit van Wenen, het Worldline Iberia SA, de West Norway Research Institute en zes Europese steden, te weten Amsterdam, Belgrado, Darmstadt, Göteborg, Stavanger en Valencia.

Het SCITHOS ontwikkelt Smart City Hospitality richtlijnen en instrumenten voor steden om duurzaam toerisme verder te ontwikkelen met daarbij een actieve rol voor bewoners en andere publieksgroepen. Het uitgangspunt is dat stedelijk toerisme sociaal en economisch voordeel moet bieden aan zowel bezoekers en bewoners als het milieu.

5. Communicatie

Kernboodschap:

Toerisme hoort bij het internationale karakter van Amsterdam. De positieve kanten van bezoekers worden de laatste jaren echter steeds meer overschaduwd door de negatieve gevolgen, zoals overlast, drukte en vervuiling. Hierdoor staat de leefbaarheid in sommige buurten onder druk. Het college wil dat Amsterdam een vrijzinnige, open en internationale stad blijft. Daarom is het noodzakelijk een nieuw evenwicht te vinden tussen bezoekers en recreanten enerzijds en bewoners anderzijds. De bezoeker is welkom, maar de bewoner staat centraal.

Bewonerscommunicatie

Drukte is een onderwerp dat veel Amsterdammers aan het hart gaat. Daarom worden alle gemeentelijke kanalen en middelen ingezet om bewoners te informeren over de maatregelen die het college neemt om te komen tot een nieuw evenwicht tussen leefbaarheid en gastvrijheid.

De communicatie via de website, digitale nieuwsbrieven en sociale media informeert bewoners over nieuwe maatregelen en de resultaten die ze opleveren. Zo worden bewoners meegenomen in de ontwikkelingen van de stad en de wijze waarop wordt toegewerkt naar een nieuw evenwicht.

Communicatie naar bezoekers

Stichting amsterdam & partners heeft een sleutelrol in het bewaken van de reputatie van de Metropoolregio Amsterdam en het gastvrij ontvangen en gidsen (spreiden) van bezoekers, bewoners en bedrijven in Amsterdam en de metropoolregio. Dit doet zij door informatie te geven over wat er te doen is in de stad en in de regio.

Met nieuwe communicatiemiddelen, zoals een artificial intelligent chatbot, krijgen bezoekers en bewoners tips die aansluiten bij hun behoeften en die van de stad.

Daarnaast richt de communicatie naar bezoekers zich meer en meer op de veroorzakers van overlast: bezoekers die vooral naar de stad komen om feest te vieren en los te gaan. Het is nodig dat Amsterdam duidelijk laat zien dat niet alles kan en mag. Dat vrijheid geen vrijbrief is voor overlast, ongewenst gedrag en activiteiten die ten koste gaan van de leefbaarheid in buurten.

Bewustwordings- en gedragscampagnes, zoals ‘I live here’ (Wallengebied) en ‘Enjoy & Respect’ (uitgaansgebieden) worden daarom voortgezet en aangevuld, eventueel in aangepaste vorm. Daarnaast wordt informatie over wat wel en niet mag benadrukt, zoals de nu lopende informatiecampagne in het Wallengebied over het verbod op alcohol in de openbare ruimte. Dit gebeurt in nauwe afstemming met betrokkenen in de uitgaansgebieden.

6. Onderzoek en rapportage

Onderzoek

Vanuit het programma worden onderzoeken uitgevoerd die in het coalitieakkoord zijn aangekondigd. Het gaat om:

- Onderzoek naar toeristische draagkracht en leefbaarheid van buurten (2019): structureel monitoren van de leefbaarheid en toeristische draagkracht in wijken waar veel toeristen komen. Dit onderzoek wordt gecombineerd met de Stadsenquête Drukte en Balans, waarin wordt onderzocht hoe, wanneer en waar Amsterdammers drukte ervaren, en wat volgens hen de oorzaken en gevolgen zijn.
- Prognose Toerisme (2019): een onderzoek naar de prognoses van het aantal bezoekers aan Amsterdam in 2025, met een doorkijk naar 2030. Dit onderzoek wordt een samenwerking van de gemeente, Stichting amsterdam & partners en het NBTC. Op basis van de prognoses zal het college verkennen wat de impact van toeristische groei is op de leefomgeving, mobiliteit, veiligheid en duurzaamheid in de stad. Hiermee geeft het college uitvoering aan motie 1032 van raadslid Boutkan.

Vanuit het programma Smart Mobility wordt de komende tijd een DrukteRadar doorontwikkeld om innovatieve toepassingen voor mobiliteitsvraagstukken te realiseren. De DrukteRadar koppelt verschillende databronnen aan elkaar om drukte te voorspellen. Via de rapportage Smart Mobility zal de gemeenteraad periodiek worden geïnformeerd over de voortgang.

De specifieke effecten van de maatregelen uit het programma Stad in Balans worden door de betreffende directies en stadsdeelorganisaties gemonitord, zoals monitor Binnenstad, schoon, veilig, touringcars, belastingen, grote groepen Wallen en crowd management. Waar wenselijk en mogelijk wordt daarbij gekeken naar de impact van de maatregelen op de leefbaarheid in de stad. Hiermee geeft het college uitvoering aan motie 1173 van raadslid Bakker waarin het college verzocht wordt om de effecten van maatregelen in het kader van Stad in Balans op de leefbaarheid in de stad in kaart te brengen.

Voortgangsrapportage

Twee keer per jaar verschijnt er een voortgangsrapportage. Deze is voor de gemeenteraad, Amsterdammers, ondernemers en andere partners van Stad in Balans. De voortgangsrapportage vermeldt hoe het staat met de uitvoering van de maatregelen uit het programma. Die informatie is gelijk aan wat de afzonderlijke programma's, directies of stadsdelen rapporteren; er vindt nauwe afstemming plaats. Daarnaast staat in de voortgangsrapportage de status van initiatiefvoorstellen, amendementen, moties en andere actualiteiten. Ook nieuwe inzichten, bijvoorbeeld uit onderzoeken, en eventuele nieuw genomen maatregelen krijgen in de voortgangsrapportage een plek.

7. Juridische en financiële voorwaarden

Nieuwe maatregelen moeten proportioneel, effectief en in lijn zijn met de Europese Dienstenrichtlijn. De noodzaak van regulering van diensten via een vergunningsstelsel of via andere eisen moet gemotiveerd worden met het oog op een 'dwingende reden van algemeen belang'. Erkende dwingende redenen van algemeen belang zijn onder meer de verkeersveiligheid, de bescherming van het stedelijk milieu en de leefbaarheid.

In de huidige begroting zijn middelen beschikbaar voor een kernteam met werkbudget voor overkoepelende activiteiten in 2019. De maatregelen uit het programma worden gefinancierd uit de reguliere begroting.

8. Bestuurlijke organisatie

Het gehele stadsbestuur is verantwoordelijk voor de uitvoering van het programma. Onderstaand overzicht geeft een beeld van de meest betrokken portefeuillehouders en bijbehorende dossiers. De coördinerend wethouder rapporteert namens het college twee keer per jaar aan de raad.

Burgemeester:
- Handhaving wordt een stevige prioriteit, vooral in de uitgaansgebieden en op en om het water (samen met wethouders OR en Verkeer en Water);
- Een specifieke aanpak voor de binnenstad, waaronder de Wallen (samen met wethouder EZ en Centrum);
- Kwaliteit en spreiding van festivals.

Wethouder Financiën en Economische Zaken:
- Eerlijker beprijzen gebruik van de stad voor bezoek en recreatie;
- Onderzoek naar toeristische draagkracht en leefbaarheid in wijken waar veel toeristen komen;
- Realiseren van en diverser voorzieningenaanbod (met wethouder RO);
- Vergunningsplicht toeristengidsen uitbreiden naar buiten het Wallengebied;
- Spreiding van toerisme in de stad en naar de regio (met wethouders Kunst&Cultuur en RO);
- Evalueren overnachtingsbeleid;
- Zoeken van een alternatieve locatie voor een tweede PTA in de regio (met wethouder RO);
- Inzet op verminderen vakantievluchten vanaf Schiphol.

Wethouder Ruimtelijke Ontwikkeling en Duurzaamheid:
- Realiseren van een diverser voorzieningenaanbod (met wethouder EZ);
- Groene stadsstraten en groene verbindingen om groen en parken beter met elkaar te verbinden;
- Groen buiten de ring beter bereikbaar en toegankelijk maken (met wethouder Verkeer en Vervoer);
- Verduurzaming van hotels.

Wethouder Verkeer en Vervoer, Water en Luchtkwaliteit:
- Uitwerking Nota Varen;
- Uitwerken visie overstaplocaties;
- Touringcars weren binnen de A10 en beneden het IJ;
- Minder auto's in de binnenstad;
- Terugdringen overlast taxi's in de binnenstad;
- Verduurzamen van zeecruise, riviercruise, passagiers- en pleziervaart;
- Crowdmanagement.

Wethouder Wonen, Bouwen en Openbare Ruimte:
- Uitvoeren bestuursopdracht 'gebiedsgericht beleid voor commerciële activiteiten in de openbare ruimte';
- Handhaving en reiniging;
- Aanpak illegale vakantieverhuur;
- Beperken vakantieverhuur en volumebeleid B&B;
- Nieuw terrassenbeleid;
- Precariobelasting op terrassen (met burgemeester en wethouder Financiën);
- Aandacht voor druk op parken en groen in relatie tot festivals.

Wethouder Kunst en Cultuur
- Stimuleren van geografische spreiding van het cultuuraanbod.

Bijlage I **Begrippen**

In het programma wordt onderscheid gemaakt tussen bezoekers en recreanten. Hieronder staan deze begrippen toegelicht. Ze corresponderen met de definities zoals gebruikt in landelijk onderzoek van onder andere het CBS.

Bezoekers

1. Verblijfsbezoekers

Bezoekers die overnachten in een hotel, hostel, woning via vakantieverhuur of B&B, op een camping of op een cruiseschip. Kan zijn recreatief of zakelijk bezoek, en vanuit buiten- en binnenland.

Voorbeelden: een bachelorparty uit Leeds, een congresbezoeker uit New Orleans, een echtpaar uit Limburg dat een weekendje Amsterdam doet.

2. Dagbezoekers

Bezoekers voor wie Amsterdam geen 'normale omgeving' is, komen van buiten Amsterdam naar de stad voor een dagje of avondje uit (> 2 uur) en blijven niet overnachten.

Voorbeelden: een groep jongeren uit de Veluwe die komt stappen op het Leidseplein en na het uitgaan weer naar huis gaat, twee zussen die vanuit Groningen een dagje komen winkelen in Amsterdam, een groep Chinezen die tijdens een Europatour 1 dagje Amsterdam aandoet.

Recreanten

3. Recreanten

Inwoners van Amsterdam of de regio (geen dagbezoekers), die hun vrije tijd buitenshuis in de stad doorbrengen, bijvoorbeeld om recreatief te winkelen, uit te gaan of een evenement te bezoeken.

Voorbeelden: Amsterdamse vrienden die barbecueën in het Westerpark, een Amsterdams stel dat na de film nog een rondje omgeving Leidseplein wandelt, een moeder en dochter uit Diemen die een uurtje winkelen in de Kalverstraat.

Het schema laat zien dat onderstaande groepen niet tot bezoekers of recreanten behoren:

- Studenten en werknemers die studeren of werken in Amsterdam.
- Vrachtwagenchauffeurs, koeriers, loodgieters.
- Mantelzorgers, grootouders die elke week oppassen.
- Een bewoner van Amstelveen die boodschappen doet of naar een sportvereniging gaat in Amsterdam.
- Een bewoner van Rotterdam die regelmatig zijn moeder of latrelatie in Amsterdam opzoekt.

De United Nations World Tourism Organisation (UNWTO) hanteert de volgende definitie voor toeristen:

"Toeristen zijn mensen die reizen naar plaatsen buiten hun gebruikelijk milieu, die niet meer dan één jaar voor vrije tijd, zaken en andere doeleinden blijven en die niet beloond worden voor hun activiteit ter plaatse."

Volgens deze definitie kunnen toeristen dus verblijfs-bezoekers en/of dagbezoekers zijn.

Bijlage II Facts & Figures

Drukte in de stad

Inwoners

De bevolking van Amsterdam is de afgelopen vijf jaar gemiddeld met bijna 11.000 inwoners per jaar gegroeid.

	2013	2014	2015	2.016	2017	2018
Bevolking	799.400	811.200	822.300	834.700	845.000	854.300
Ontwikkeling		1,5%	1,4%	1,5%	1,2%	1,1%

Bron: Jaarboek OIS, 2018

De bevolkingsprognose voor Amsterdam laat zien dat de bevolking tussen 2018 en 2040 met 17% zal groeien. Naar verwachting passeert de bevolkingsomvang tussen 2035 en 2040 de 1 miljoen inwoners.

Bron: Gemeente Amsterdam, Ruimte en Duurzaamheid/OIS, januari 2018

Bedrijven

Het aantal bedrijven in Amsterdam is de afgelopen vijf jaar met ruim 20.000 toegenomen. Dit is een groei van 20%. Het aantal personen[4] dat in Amsterdam werkzaam is groeide in deze periode met 13%. Het aantal banen in de toeristische sector is sinds 2014 met 27% gegroeid.

	2014	2015	2016	2017	2018	Ontwikkeling 2014-2018
Vestigingen	99.980	105.030	109.810	114.100	120.210	20%
Werkzame personen	484.600	493.400	509.900	527.000	545.300	13%
Waarvan toerisme	54.620	57.070	61.390	65.610	69.200	27%

Bron: Jaarboek OIS, 2018

[4] Personen 12 uur of meer per week werkzaam

Bezoekers

Verblijfsbezoekers

De Amsterdamse hotels hadden in 2017 8,3 miljoen gasten, 990.000 meer dan in 2016 (+14%). Ze bleven gemiddeld 1,92 nachten in de stad. Dit leverde een totaal op van 15,9 miljoen overnachtingen. Zowel het aantal overnachtingen door buitenlandse (+14%) als door binnenlandse gasten (+12%) is toegenomen. Over het hele jaar 2018 kunnen circa 17 miljoen hotelovernachtingen worden verwacht.

	2013	2014	2015	2016	2017
Overnachtingen (x 1.000)	11.300	12.500	12.900	14.000	15.900
Gasten (x 1.000)	6.000	6.700	6.800	7.300	8.300
Ontwikkeling		11,7%	1,5%	7,4%	14%

Bron: Jaarboek OIS, 2018

Top 5 herkomst verblijfsbezoekers 2017

Land van herkomst	Gasten (x 1.000)	%
1. Nederland	1.480	18%
2. Groot-Brittannië	1.270	15%
3. Duitsland	840	10%
4. Frankrijk	400	5%
5. Italië	350	4%
Europa totaal (excl. Nederland)	4.500	55%
Elders	2.290	28%
Totaal	8.260	100%

Bron: Jaarboek OIS, 2018

Tussen 2013 en 2017 is het aantal Aziatische verblijfsgasten het sterkst gegroeid. Van de Aziatische verblijfsgasten vormen bezoekers uit China de grootste groep.

Accommodaties

Hotels

	2014	2015	2016	2017	2018
Totaal hotels	421	436	459	479	501

Bron: Jaarboek OIS, 2018

Airbnb

In juli 2018 telde Airbnb bijna 20.000 advertenties van accommodaties in Amsterdam. Ter vergelijking: in de zomer van 2014 waren dit er nog 7.000. Naar schatting hebben in 2017 2,5 miljoen overnachtingen bij Airbnb-accommodaties plaatsgevonden.

Bron: Rapportage toeristische verhuur van woningen Airbnb. Gemeente Amsterdam, juli 2018

Cruises

In 2017 ontving Amsterdam 134 zeecruiseschepen. Voor 2018 worden dat er naar verwachting 187. Het aantal zeecruise-passagiers steeg van ruim 281.900 in 2016 naar bijna 333.000 in 2017. Het aantal riviercruisepassagiers is in 2017 gedaald.

Amsterdam	2014	2015	2016	2017
Zeecruise schepen	126	139	125	134
Riviercruise schepen	1.685	1.769	1.876	1.946
Zeecruise passagiers	253.092	280.169	281.907	332.999
Riviercruise passagiers	420.820	447.420	485.000	406.949

Bron: Port of Amsterdam. Feiten & Cijfers 2017

Attracties

Top 5 van attracties 2017

	Aantal bezoekers 2017
1. Rondvaart	3.753.420
2. Van Gogh Museum	2.255.010
3. Rijksmuseum	2.160.000
4. Artis	1.411.910
5. Anne Frank Huis	1.266.970

Bron: NBTC Holland Marketing, 2017

Een rondvaart is in bezoekersaantallen de grootste toeristische attractie van Amsterdam.

Evenementen

Aantal evenementen in de openbare ruimte (exclusief evenementen op Koningsdag)

	2017	2018
Aantal verleende vergunningen	1023	952
Aantal verleende vergunningen voor grote evenementen (> 2.000 bezoekers)	135	135

CASINO
CHASIN'
CHASIN'
Clarks